

Není třeba, by byl takový zájem ohrožen značnou měrou. Zjišťuje-li pak nadto rozsudek, že, kdyby jednání obžalovaných zůstalo beztrestným a nabylo většího rozsahu, mohlo by to ohroziti značnou měrou hospodářství státu, zdůrazňuje jen ještě více, že jednáním obžalovaných byl těžce dotčen zájem veřejný. Rozsudek není tudíž v tomto směru nejasným.

Čís. 3795.

Násilím po rozumu 2. věty § 83 tr. zák. jest nejen násilí fysické, nýbrž i násilí psychické, jež může býti vykonáno i slovy.

Po stránce subjektivní se nevyžaduje, by pachatel měl již předem úmysl vykonati násilí, stačí, bylo-li násilí po bezprávném (úmyslném) vniknutí skutečně vědomě vykonáno.

Vědomí rušené držby je náležitostí subjektivní stránky zločinu podle 1. věty § 83 tr. zák.; ke skutkové podstatě zločinu podle druhé věty § 83 tr. zák., spáchaného s více sebranými lidmi, stačí vědomí pachatelovo, že vniká do cizího domu nebo příbytku.

Účel pachatelem sledovaný a pohnutka činu jsou nerozhodnými.

Pojem »původce« podle první věty a pojem »pomocníků« podle druhé věty § 84 tr. zák.

Pojmy »vnitřní rozpor«, »nejasnost«, »nedostatek důvodů« a »rozpor se spisy« (§ 281 čís. 5 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 4. března 1930, Zm I 309/29.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 15. března 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák., zavrhl, pokud čelila proti výroku napadeného rozsudku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák. (druhý případ). Vyhověl však zmateční stížnosti, pokud čelila proti výroku rozsudku o trestu, zrušil napadený rozsudek v tomto výroku a důsledkem toho i ve výrocích s tím souvisejících jako zmatečný a obžalovanému vyměřil trest podle druhé sazby § 84 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek soudu první stolice číselně důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 5, 9 a) a 10 tr. ř., uplatňuje však zřetelným poukazem i zmatek podle § 281 čís. 11 tr. ř. S hlediska prve uvedeného důvodu zmatečnosti vytýká rozsudku všechny vady uvedené v § 281 čís. 5 tr. ř. Výtkám nejasnosti a nedostatku důvodů nedostává se ve vývodech stížnosti provedení odpovídajícího zákonu; neboť stížnost nedokazuje, ba ani netvrdí, že výrok rozsudku o rozhodných skutečnostech je nesrozumitelný nebo že připouští různý výklad (nejas-

nost), nebo že rozsudek neuvádí pro výrok o určité rozhodné skutečnosti žádné důvody (nedostatek důvodů). Vnitřní rozpor podle § 281 čít. 5 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že rozsudek uvádí ve výroku, že obžalovaný vykonal násilí na Františce Š-ové a Marii H-ové, kdežto v rozhodovacích důvodech praví, že nebylo lze prokázati, že se obžalovaný dopustil fyzického násilí. Výtka není odůvodněna. Vnitřní rozpor po rozumu § 281 čís. 5 tr. ř. předpokládá takovou neshodu dvou skutkových zjištění rozsudkových, že podle zákonů logického myšlení nemohou vedle sebe obstáti. Tohoto předpokladu tu však není. Pod pojem vykonání násilí ve smyslu 2. věty § 83 tr. zák. spadá nejen násilí fyzické na oprávněném, na jeho lidech domácích nebo na jeho jmění a statku, nýbrž i násilí psychické, jež bylo vykonáno na oprávněném nebo na jeho lidech domácích. Násilí tohoto druhu může býti vykonáno i slovy a může záležeti i v nebezpečném vyhrožování nebo v obmezování volnosti vůle oprávněného nebo jeho lidí domácích svobodně se rozhodovati a jednati. Praví-li rozsudek v rozhodovacích důvodech, že nebylo lze prokázati, že se obžalovaný dopustil násilí fyzického, nevylučuje tím, že vykonal na Š-ové a H-ové násilí psychické. Uvádí-li pak ve výroku, že obžalovaný vykonal násilí na Š-ové a H-ové, má při tom zřejmě na mysli násilí psychické, jež vykonal podle rozhodovacích důvodů slovy, najmě vyhrůžkami pronesenými proti Š-ové a H-ové, totiž tím, že při příběhu dopoledne křičel na dvoře budovy židovské studentské mensy, do něhož asi se 30 osobami vnikl, na Š-ovou a H-ovou, které byly v kuchyni mensy, by kuchyni ihned opustily, nebo že uvidí, co se jim stane, a že pak odpoledne, vniknuv asi se 60 osobami do místnosti mensy, křičel tam v kuchyni na Š-ovou: »Pojď sem, ty čarodějnice, já tě roztrhám« a pak pravil k ní a k H-ové: »Slečny, já bych Vám radil, byste co nejdříve byly odtud pryč.« Tento výrok rozsudku, jenž neobsahuje ostatně jen skutkové zjištění, nýbrž uzavírá v sobě i právní posouzení jednání obžalovaného, jež je v rozhodovacích důvodech zjištěno, neodporuje tudíž zjištění rozsudkovému v jeho důvodech, že nebylo lze dokázati, že se obžalovaný dopustil fyzického násilí. Rozpor se spisy podle § 281 čís. 5 tr. ř. shledává stížnost v tom, že rozsudek uvádí v rozhodovacích důvodech, že svědkyně Š-ová udala, že měla z vyhrůžek obžalovaného strach, protože prý v kuchyni (kromě ní a H-ové) nikdo nebyl a nebyla tam zejména policie, ač se svědkyně vyjádřila ve skutečnosti tímto způsobem jen o výjevu dopoledním, při němž demonstranti vnikli jen do dvora, kdežto ohledně odpoledního příběhu, při němž obžalovaný pronesl v kuchyni židovské studentské mensy vyhrůžky, výslovně prohlásila, že strach neměla, poněvadž hned tam (do kuchyně) vrazila policie a nebylo nebezpečí, že by se obžalovaný dopustil násilí na ní nebo na H-ové. Je pravda, že rozsudek líčí věc v rozhodovacích důvodech tak, jakoby svědkyně Š-ová udala, že měla strach z výroků, jež obžalovaný pronesl při příběhu odpoledním, a je pravda, že svědkyně Š-ová ve skutečnosti potvrdila, že měla strach z vyhrůžek při dopoledním příběhu obžalovaným a L-em pronesených, protože se svědkyní a s H-ovou v kuchyni nikdo nebyl a nebyla tam (na blízku) policie, že však neměla

přímo strach z vyhrůžek obžalovaným odpoledne v kuchyni pronesených, protože tam hned vrazila policie a nebylo nebezpečí, že by se obžalovaný dopustil na svědkyni nebo na H-ové násilí, avšak rozsudek není přes to stížen vadou rozporu se spisy po rozumu § 281 čís. 5 tr. ř. Tato vada předpokládá podstatný rozpor mezi údaji rozhodovacích důvodů a obsahem protokolů o soudních seznáních nebo listin při soudních spisech se nalézajících a skutečným obsahem těchto protokolů nebo listin. Podstatným je však takový rozpor jen, týká-li se rozhodné skutečnosti. Než, nehledíc k tomu, že se ke skutkové podstatě zločinu podle § 83 tr. zák. (příp. 2) vůbec nevyžaduje, by oprávněný nebo jeho domácí lidé měli strach z pachatelových vyhrůžek, jest lhostejno, měla-li Š-ová strach z vyhrůžek obžalovaného dopoledních či odpoledních. Rozpor se spisy, jenž tu přichází v úvahu, nevztahuje se podle toho k rozhodné skutečnosti a není v důsledku toho podstatným po rozumu § 281 čís. 5 tr. ř.

Neúplnost rozsudku podle § 281 čís. 5 tr. ř. spatřuje stížnost i v tom, že rozsudek nezjišťuje, že obžalovaný (vniknuv dopoledne do dvora a odpoledne do kuchyně budovy židovské studentské mensy) vykonal na Františce Š-ové a Marii H-ové násilí fyzické, jež prý jediné odpovídá pojmu násilí po rozumu 2. věty § 83 tr. zák. Tuto vadu vytýká stížnost rozsudku i důvodem zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Výtku, již lze zkoumati jen s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti, není odůvodněna. Pod pojem vykonání násilí po rozumu 2. věty § 83 tr. zák. spadá nejen násilí fyzické, vykonané na oprávněném, na jeho lidech domácích nebo na jeho statku, nýbrž i násilí psychické, jež bylo vykonáno na oprávněném nebo na jeho lidech domácích. Spatřuje-li rozsudek vykonání násilí obžalovaným v jeho výrocích, najmě ve vyhrůžkách, nelze mu důvodně vytýkati mylné právní posouzení věci; neboť vyhrůžkami obžalovaného byla volnost vůle Františky Š-ové a Marie H-ové, domácích osob oprávněného, svobodně se rozhodovati a jednati, obmezována, a takové obmezování volnosti vůle domácích osob oprávněného odpovídá podle toho, co shora uvedeno, pojmu vykonání násilí ve smyslu 2. věty § 83 tr. zák. Pro úplnost budiž v této souvislosti uvedeno, že rozhodnutí čís. 650 víd. úř. sb., jehož se stížnost v tomto směru dovolává, nevyslovuje, že se vyhledává ke skutkové podstatě zločinu podle § 83 tr. zák. (příp. 2), by bylo pachatelem nebo pachateli po vniknutí do domu nebo příbytku tam vykonáno násilí fyzické. Vadu neúplnosti podle § 281 čís. 5 tr. ř. shledává stížnost i v tom, že rozsudek nezjišťuje, že obžalovaný měl již předem (t. j. již před vniknutím nebo při vnikání do domu, pokud se týče do kuchyně židovské studentské mensy) úmysl vykonati tam nějaké násilí, a že dále nezjišťuje, že si obžalovaný byl vědom, že ruší svým jednáním cizí držbu. I tyto výtky, jež stížnost uplatňuje i se stanoviska zmatku podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., lze zkoumati jen s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti. Stížnosti nelze ani tu přiznati oprávnění. Ke skutkové podstatě zločinu podle § 83 tr. zák. (příp. 2) se nevyžaduje po stránce subjektivní, by pachatel měl již předem úmysl vykonati násilí na oprávněném, na jeho lidech domácích

nebo na jeho jmění a statku; z doslovu zákona (srv. slova »vnikne a tam vykoná násilí«) jest naopak souditi, že stačí, bylo-li po bezprávném (úmyslném) vniknutí násilí pachatelem skutečně vědomě vykonáno (růzh. čís. 3040 sb. n. s.). Vědomí rušené držby je podle rozhodnutí čís. 2422 víd. úř. sb., jehož se stížnost dovolává, náležitostí subjektivní stránky zločinu podle 1. věty § 83 tr. zák. Ke skutkové podstatě zločinu podle 2. věty § 83 tr. zák., spáchaného s více sebranými lidmi, o nějž v souzeném případě jde, vyhledává se po stránce subjektivní jen, by si pachatel byl vědom, že vniká do cizího domu nebo příbytku (pod pojem domu po rozumu 2. věty § 83 tr. zák. spadá i dvůr k domu přínaležející) s více sebranými lidmi, že vstupuje do domu nebo do příbytku s více sebranými lidmi proti zřejmě projevené neb alespoň podle okolností předpokládané vůli oprávněného nebo jeho zástupce, a by tam pak vykonal vědomě sám násilí v 2. větě § 83 tr. zák. předpokládané, nebo by souhlasil s vykonáním násilí některým ze společníků tam spáchaným. Rozsudek zaujímá podle rozhodovacích důvodů zřejmě stanovisko, že si byl obžalovaný vědom, že, vstupuje do domu (dvora) pokud se týče do kuchyně židovské studentské mensy s více sebranými lidmi proti vůli oprávněného a že se tam dopustil vědomě psychického násilí na Š-ové a H-ové. Podle toho jsou náležitosti subjektivní skutkové podstaty zločinu obžalovanému za vinu kladeného rozsudkem zjištěny.

Zmatek podle § 281 čís. 10 tr. ř. záleží podle názoru stížnosti v tom, že skutek, na němž se rozhodnutí zakládá, byl následkem mylného výkladu zákona podřaděn pod ustanovení § 83 tr. zák. (případ 2), který se prý k němu nevztahuje. Čin, o nějž tu jde, zakládá prý ve skutečnosti nanejvýše skutkovou podstatu přestupku podle § 1 zák. o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. Rozsudek zjišťuje v rozhodovacích důvodech, že obžalovaný vnikl, t. j. vstoupil dne 1. května 1928 v P. s více sebranými lidmi nejprve dopoledne do dvora patřícího k budově židovské studentské mensy a pak odpoledne do kuchyně této mensy, v obou případech proti vůli oprávněného, že tam vykonal v obou případech na Františce Š-ové a Marii H-ové, domácích osobách oprávněného, které byly odhodlány onoho dne jako kuchařky židovské studentské mensy pracovati, násilí a zaujímá podle rozhodovacích důvodů zřejmě stanovisko, že si byl obžalovaný vědom, že vniká, t. j. vstupuje v obou případech s více sebranými lidmi do domu, pokud se týče do kuchyně proti předpokládané vůli oprávněného, a že se tam dopustil vědomě násilí na Š-ové a H-ové. Tím rozsudek zjišťuje všechny náležitosti objektivní a subjektivní skutkové podstaty zločinu podle § 83 tr. zák. (příp. 2). Podřadil-li tedy nalézací soud skutek obžalovaného pod toto ustanovení zákona, nelze mu v tomto směru důvodně vytýkati mylné právní posouzení věci. Skutečnost stížností zdůrazňovaná, že účelem jednání obžalovaného bylo vynutiti na Š-ové a H-ové zanechání práce, nemůže na tom nic měniti; neboť účel pachatelem sledovaný a pohnutka činu jsou podle poslední věty § 83 tr. zák. s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 83 tr. zák. nerozhodnými. Podle toho nejde tu jen o přestupek podle § 1 zák. o útisku.

Dovolávajíc se číselně důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 10 tr. ř., věcně však spíše zmatku podle § 281 čís. 11 tr. ř., namítá stížnost, že nalézací soud vyměřil obžalovanému trest neprávem podle 1. trestní sazby § 84 tr. zák., jež platí jen pro »původce násilí«. Stížnost jest na omylu, vyslovujíc v tomto směru právní názor, že za »původce násilí« podle § 84 tr. zák. lze považovati jen toho, kdo ostatní účastníky k činu svedl nebo je pro provedení činu získal. »Původcem« rušení domácího pokoje po rozumu 1. věty § 84 tr. zák. není jen návodce a strůjce, nýbrž jest jím každý přímý pachatel, jenž předsevzal čin nikoli v cizím zájmu, byv k tomu jinou osobou zjedнан, nýbrž v zájmu vlastním, pro svůj vlastní účel; za »pomocníky« ve smyslu 2. věty § 84 tr. zák., pro něž platí 2. (nižší) trestní sazba § 84 tr. zák., jest pokládati jen osoby, které nejednaly ve vlastním zájmu, nýbrž sloužily vůli jiné osoby, davše se jí použití jako nástroje (rozh. čís. 3199 sb. n. s. a j.). Rozsudek ovšem výslovně nezjistil tuto okolnost; uváděje však hájení se obžalovaného: »že byl vyzván několika mladíky, by šel s nimi do židovské mensy a zaměstnancům tam domluvil, by nepracovali, což také učinil, obírá se jím a dospívá k závěru, že obžalovaný jednal v úmyslu, by s davem provedl právo, na něž si tento (dav) činil nárok. Tím připouští sám rozsudek, že nebylo vyvráceno hájení se obžalovaného, že jednal, sleduje zájem cizí (oněch mladíků). Jest proto zmateční stížnosti přisvědčiti v tomto bodu. Důsledkem toho bylo napadený výrok o trestu zrušiti a obžalovanému znovu vyměřiti trest podle druhé sazby § 84 tr. zák.

Čís. 3796.

Skutková podstata přečinu spoluviny na shluknutí podle § 280 tr. zák. předpokládá po stránce objektivní činnost, již spoluvinník poskytuje pomoc hlavnímu pachateli (pachateli, jenž se dopustil přečinu shluknutí podle § 279 tr. zák.).

Nevyhledává se, by osoba, jež uposlechla vybídnutí podle § 279 tr. zák., pronesla výrok, jímž projevuje souhlas s jednáním hlavního pachatele, nebo podporovala snahy hlavního pachatele (vztažením ruky na vrchnostenskou osobu).

Trestná činnost podle § 280 tr. zák. může záležeti v ústních projevech spoluvinníkových (v pronesení výroku, jímž projevuje souhlas s jednáním hlavního pachatele), může jí však odpovídati i jinaké pozitivní jednání, jímž spoluvinník hlavního pachatele podporuje.

Po stránce subjektivní vyžaduje se ke skutkové podstatě podle § 280 tr. zák., by si byl spoluvinník vědom toho, že se, uposlechnuv vybídnutí podle § 279 tr. zák., připojuje k vybíziteli pro společnou pomoc nebo zprotivení se.

Pod pojem »zprotivení se« po rozumu §§ 279 a 280 tr. zák. nespadá jen útočné jednání, nýbrž i každá na venek projevená neposlušnost k osobě vrchnostenské.

(Rozh. ze dne 4. března 1930, Zm I 517/29.)